

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Kiadványok borítóterveinek összehasonlítása

Ügyszám: SZJSZT 10/2003

A bíróság által feltett kérdések:

1. A K... kiadványok (magyar és nemzetközi vagy e jelzés nélküli) borítóterve egyéni, eredeti jellegű grafikai alkotásnak minősülnek-e, figyelemmel a magyarországi első megjelenést megelőző európai vagy nemzetközi korábbi kiadványok borítótervére is.
2. Amennyiben egyéni, eredeti jellegű alkotásról van szó, állapítsa meg a szakértő, hogy a felperes által első ízben megtervezett, 1992-es kiadvány és az alperes által megjelentetett K... 2000 kiadvány borítótervének összehasonlítása alapján vélelmezhető-e az, hogy az alperes a felperes borítótervének felhasználásával elkészült 2000. évi kiadványt jelentette meg.
3. Ez utóbbi esetében a szakértő sorolja fel az 1992. évi és a 2000. évi kiadvány borítótervének hasonlóságait és különbözőségeit, feltüntetve az esetleges felhasználás mértékét a hasonlóságok és különbözőségek arányából következően.

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. Az eljáró tanácshoz a bírósági megkereséssel együtt eljuttatták a következő borítóterveket:

- K... 1975-ös és 1981-es kiadásának borítója, amelyeket Sz. T. tervezett;
- K... 1992-es, 1994-es, 1996-os és 1998-as kiadásának borítója, amelyeket a felperes tervezett;
- K... 2000-es, 1. és 2. kötetének borítója, amelyet az alperes adott ki és a T. Bt. tervezett
- K... Magazin fotokópiája, amelyet ugyancsak az alperes adott ki.

Az eljáró tanácshoz eljuttatott anyagban a fentieknél korábbi, külföldi kiadvány borítójának másolata nem szerepelt.

Az 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. § (3) bekezdése a mű védelméhez a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleget követeli meg. Ez az egyéni, eredeti jelleg másként nyilvánul meg egy, kizárólag az alkotói fantázia kifejeződését megtestesítő szépművészeti alkotásban és másként értékelendő egy meghatározott követelményeknek, formáknak eleget tevő alkalmazott grafikai alkotás esetében. „Összességében azt lehet mondani, hogy az egyéni, eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgálai másolata.” (A szerzői jogi törvény magyarázata KJK-Kerszöv Budapest 2000. 26. oldal.)

A fentiek figyelembe vételével megállapítható, hogy a bemutatott, három grafikustól származó borítótervek egymásnak nem szolgálai másolatai, a kétségtelenül kötött témát mind a

három a rá jellemző egyedi módon variálja. Arról, hogy bármelyik a korábbi, külföldi kiadvány borítójának szolgai másolata volna, az eljáró tanács – anyag hiányában – véleményt alkotni nem tudott. A beterjesztett borítók a fentiek alapján külön-külön szerzői alkotásnak, alkalmazott grafikai műnek tekinthetők.

Ad 2. A felperes 1992-ben megjelent műve (és a további években megjelent művei) és az alperes által 2000-ben megjelentetett kiadvány borítója – a 1. kérdésre adott válaszban kifejtettek által megvont határokon belül – alapvetően különbözik egymástól. A két mű szándéka és tartalma (az adott évek ismert és híres embereinek művészi portréiból összeállított figyelemfelhívó válogatás) kétségtelenül azonos, de ezt a célt mindkét összeállítás más látvánnyal valósítja meg. Az eljáró tanács elé tárt, a könyvborítókról készült fotómásolatok alapján nem vélelmezhető, hogy az alperesi kiadvány borítóján a felperes korábban megjelent művét használták volna fel.

Ad 3. A felperes által alkotott könyvborítón (1992, 1994, 1996, 1998.) a képek formátumai különböznek (négyzet, álló vagy fekvő, különböző méretű és oldalarányú téglalap, panorámakép). Az egyes képeket vékony, világos keret övezi, és a különféle képformátumok szorosan, mindenhol azonos méretű hézagot hagyva illeszkednek.

Az alperes által kiadott 2000-es kiadvány borítóján a képek mind azonos formátumban, álló, azonos méretarányú téglalapokként szerepelnek. A képek körüli világos keretek hangsúlyosabbak, a képek közötti hézagok vízszintesen kisebbek, függőlegesen nagyobbak.

A címek és évszámok mindkét borítón azonos helyen helyezkednek el, de más-más betűtípussal (a 2000. éviben transzparens, a korábbiakban színesen kitöltött) készültek. Megállapítható ezen kívül, hogy összehatásában a 1992-1998-ig készült borítótervek színesebbek, harsányabbak, míg a 2000. évi borító visszafogottabb.

Tekintettel a képek elhelyezésének, méretarányainak különbözőségére és ezáltal az egyes borítók grafikai látványának eltérő voltára, nem állapítható meg a szolgai másolás ténye az alperesi kiadvány esetében. Az eljáró tanács azonban ismételten felhívja a figyelmet az alkalmazott grafikai művek egyediségének az 1. pontban kifejtett korlátaira.

Budapest, 2003. május 5.

Dr. Koltay Krisztina
a tanács elnöke

Marácziné Dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

Dr. Lindner Gyula
a tanács szavazó tagja